C/2025/3982

20.8.2025

ODPORÚČANIE RADY

z 8. júla 2025

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Grécka

(C/2025/3982)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh ([2]), a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

Všeobecné úvahy

(1) V nariadení (EÚ) 2024/1263, ktoré nadobudlo účinnosť 30. apríla 2024, sa uvádzajú ciele rámca správy hospodárskych záležitostí, ktorého cieľom je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií, ako aj predchádzať nadmerným deficitom verejných financií. V nariadení sa stanovuje, že Rada a Komisia vykonávajú mnohostranný dohľad v kontexte európskeho semestra v súlade s cieľmi a požiadavkami stanovenými v ZFEÚ. Európsky semester zahŕňa predovšetkým formulovanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny a dohľad nad ich vykonávaním. V nariadení sa podporuje aj zodpovednosť členských štátov za fiškálnu politiku a zdôrazňuje sa v ňom strednodobý horizont spolu s účinnejším a koherentnejším presadzovaním. Každý členský štát musí Rade a Komisii predložiť národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán obsahujúci jeho fiškálne, reformné a investičné záväzky na obdobie štyroch alebo piatich rokov v závislosti od dĺžky vnútroštátneho legislatívneho obdobia. Trajektória vývoja čistých výdavkov ([3]) v týchto plánoch musí byť v súlade s požiadavkami nariadenia vrátane požiadaviek na to, aby do konca obdobia úprav verejný dlh dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend, alebo aby zostal na obozretnej úrovni pod 60 % hrubého domáceho produktu (HDP), a aby sa deficit verejných financií v strednodobom horizonte znížil pod referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve a/alebo sa udržiaval pod touto referenčnou hodnotou. Ak sa členský štát zaviaže uskutočniť príslušný súbor reforiem a investícií v súlade s kritériami stanovenými v nariadení, môže sa obdobie úprav predĺžiť najviac o tri roky.

([1]) Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Čisté výdavky v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263: „čisté výdavky“ sú výdavky verejnej správy bez i) úrokových výdavkov; ii) diskrečných príjmových opatrení; iii) výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie; iv) vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou; v) cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a vi) jednorazových a iných dočasných opatrení.

(2) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ([4]), ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „RRF“), nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. RRF poskytuje členským štátom finančnú podporu na realizáciu reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. RRF pomáha v súlade s prioritami európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík dosiahnuť hospodársku a sociálnu obnovu a zároveň presadzovať udržateľné reformy a investície, najmä s cieľom podporovať zelenú a digitálnu transformáciu a posilňovať odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci Únie a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

(3) Cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 ([5]) (ďalej len „nariadenie REPowerEU“), ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je postupne ukončovať závislosť Únie od dovozu ruských fosílnych palív. Týmto sa pomáha dosiahnuť energetickú bezpečnosť a diverzifikovať dodávky energie do Únie, pričom sa zároveň zvyšuje miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Grécko pridalo do svojho národného plánu obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU.

(4) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Grécko predložilo Komisii 27. apríla 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 uvedeného nariadenia posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V. Rada 13. júla 2021 prijala vykonávacie rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Grécka ([6]), ktoré bolo zmenené 7. decembra 2023 na základe článku 18 ods. 2 s cieľom aktualizovať maximálny finančný príspevok na nenávratnú finančnú podporu, ako aj s cieľom zahrnúť kapitolu REPowerEU ([7]). Uvoľnenie splátok je podmienené prijatím rozhodnutia Komisiou v súlade s článkom 24 ods. 5, v ktorom sa uvádza, že Grécko uspokojivo dosiahlo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom dosiahnutí míľnikov a cieľov, vyžaduje sa, aby v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté pri rovnakej reforme alebo investíciách, nedošlo k zvratu.

(5) Rada 21. januára 2025 na základe odporúčania Komisie prijala odporúčanie, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Grécka ([8]). Plán bol predložený v súlade s článkom 11 a článkom 36 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) 2024/1263, vzťahuje sa na obdobie 2025 až 2028 a predstavuje fiškálnu úpravu rozloženú na obdobie štyroch rokov.

(6) Komisia 26. novembra 2024 prijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Grécka na rok 2025. Komisia v ten istý deň prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania na rok 2025, v ktorej určila Grécko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné vykonať hĺbkové preskúmanie. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2025, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala odporúčanie týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny ([9]) 13. mája 2025 a spoločnú správu o zamestnanosti 10. marca 2025.

(7) Komisia uverejnila 29. januára 2025 Kompas konkurencieschopnosti – strategický rámec, ktorého cieľom je posilniť globálnu konkurencieschopnosť EÚ v nasledujúcich piatich rokoch. Identifikujú sa v ňom tri transformačné požiadavky udržateľného hospodárskeho rastu: i) inovácie; ii) dekarbonizácia a konkurencieschopnosť a iii)

([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Vykonávacie rozhodnutie Rady z 13. júla 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Grécka (ST 10152/2021).

([7]) Vykonávacie rozhodnutie Rady zo 7. decembra 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie z 13. júla 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Grécka (ST 15831/2023).

([8]) Odporúčanie Rady z 21. januára 2025, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Grécka (Ú. v. EÚ C, C/2025/661, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/661/oj).

([9]) Odporúčanie Rady z 13. mája 2025 týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny (Ú. v. EÚ C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

bezpečnosť. V záujme preklenutia inovačnej medzery sa EÚ zameriava na podporu priemyselných inovácií, podporu rastu startupov prostredníctvom iniciatív, ako je stratégia EÚ pre startupy a scaleupy, a na podporu prijímania pokročilých technológií, ako je umelá inteligencia a kvantová výpočtová technika. Komisia v snahe o ekologickejšie hospodárstvo načrtla komplexný Akčný plán pre cenovo dostupnú energiu a Dohodu o čistom priemysle, ktorými sa zabezpečí, aby prechod na čistú energiu zostal nákladovo efektívny a priaznivý pre konkurencieschopnosť, najmä pre energeticky náročné odvetvia, a aby predstavoval hnaciu silu rastu. V záujme znižovania nadmernej závislosti a zvyšovania bezpečnosti je Únia odhodlaná posilniť globálne obchodné partnerstvá, diverzifikovať dodávateľské reťazce a zabezpečiť prístup ku kritickým surovinám a čistým zdrojom energie. Tieto priority sú podporené horizontálnymi faktormi, konkrétne zjednodušovaním právnych predpisov, prehlbovaním jednotného trhu, financovaním konkurencieschopnosti a európskou úniou úspor a investícií, podporou zručností a kvalitných pracovných miest a lepšou koordináciou politík EÚ. Kompas konkurencieschopnosti je zosúladený s európskym semestrom, čím sa zabezpečuje, aby hospodárske politiky členských štátov boli konzistentné so strategickými cieľmi Komisie, čím sa vytvára jednotný prístup k správe hospodárskych záležitostí, ktorý podporuje udržateľný rast, inovácie a odolnosť v celej Únii.

(8) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2025 naďalej vyvíja súbežne s vykonávaním RRF. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je naďalej nevyhnutné, aby sa plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány pomáhajú účinne riešiť všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Tieto odporúčania pre jednotlivé krajiny sú naďalej rovnako relevantné pre posúdenie zmenených plánov obnovy a odolnosti v súlade s článkom 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(9) Odporúčania pre jednotlivé krajiny na rok 2025 sa vzťahujú na kľúčové výzvy v oblasti hospodárskej politiky, ktoré sa dostatočne neriešia opatreniami zahrnutými v plánoch obnovy a odolnosti, pričom sa zohľadňujú príslušné výzvy identifikované v odporúčaniach na roky 2019 – 2024.

(10) Komisia 4. júna 2025 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Grécka na rok 2025. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Grécko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Grécka. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali najnaliehavejšie výzvy, ktorým Grécko čelí. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Grécka pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľových hodnôt Únie do roku 2030 v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby a sociálneho vylúčenia, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

(11) Komisia vykonala v súvislosti s Gréckom hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011. Hlavné zistenia posúdenia, ktoré vykonala Komisia v súvislosti s makroekonomickou zraniteľnosťou Grécka na účely uvedeného nariadenia, boli uverejnené 13. mája 2025 ([10]). Komisia 4. júna 2025 dospela k záveru, že v Grécku existujú makroekonomické nerovnováhy. Grécko čelí najmä zraniteľným miestam v súvislosti s vysokým verejným a zahraničným dlhom, nesplácanými úvermi a nezamestnanosťou, pričom táto zraniteľnosť sa ďalej zmenšuje, zatiaľ čo deficit bežného účtu zostáva vysoký. Pomer verejného dlhu k HDP sa v roku 2024 opäť výrazne znížil, ale napriek trvalému znižovaniu zostáva najvyšší v EÚ. Rozpočtové prebytky spolu s rastom HDP majú zabezpečiť ďalšie zníženie dlhu. Deficit bežného účtu sa v roku 2024 mierne zvýšil, a to výrazne nad úroveň, ktorú mal pred pandémiou, pričom sa očakáva, že v tomto a budúcom roku sa nezmení a zostane na vysokej úrovni. Čistá medzinárodná investičná pozícia sa v roku 2024 ďalej zlepšovala, hoci zostáva najnegatívnejšou v EÚ, a z dôvodu vysokých deficitov bežného účtu a slabnúcich účinkov menovateľa sa jej výrazné zlepšenie neočakáva. Situácia na trhu práce sa naďalej zlepšuje; miera nezamestnanosti výrazne klesá (z vrcholu na úrovni 27,8 % v roku 2013 na 10,1 % v roku 2024), ale stále je vysoká. Stav nesplácaných úverov v súvahách bánk sa v roku 2024 ďalej znižoval, ale riešenie nesplácaných úverov v držbe správcov úverov zostalo pomalé a naďalej zaťažovalo súvahy podnikov a domácností. Grécko dosiahlo výrazný pokrok v príslušných oblastiach politiky pri riešení svojich zraniteľných miest. V roku 2024 boli prijaté opatrenia na zlepšenie výberu daní a ďalšiu podporu vymáhania nesplácaných úverov z minulosti. Pokrok sa dosiahol aj v oblasti súdnictva. Udržanie dynamiky reforiem v rámci plánu obnovy a odolnosti, ale aj nad jeho rámec je naďalej kľúčové pri riešení štrukturálnych nedostatkov hospodárstva, pričom zvyšovanie produktivity je nevyhnutné na zlepšenie vyhliadok dlhodobého rastu, ktorý by uľahčil odstraňovanie nerovnováhy.

([10]) SWD(2025) 70 final.

Posúdenie výročnej správy o pokroku

(12) Rada 21. januára 2025 odporučila Grécku tieto maximálne miery rastu čistých výdavkov: 3,7 % v roku 2025, 3,6 % v roku 2026, 3,1 % v roku 2027 a 3,0 % v roku 2028, čo zodpovedá maximálnym kumulatívnym mieram rastu vypočítaným s odkazom na rok 2023, a to 6,5 % v roku 2025, 10,3 % v roku 2026, 13,7 % v roku 2027 a 17,1 % v roku 2028. Grécko 30. apríla 2025 predložilo svoju výročnú správu o pokroku ([11]) týkajúcu sa dodržiavania odporúčaných maximálnych mier rastu čistých výdavkov a realizácie reforiem a investícií reagujúcich na hlavné výzvy uvedené v odporúčaniach pre Grécko v rámci európskeho semestra. Vo výročnej správe o pokroku sa zohľadňujú aj polročné správy Grécka o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti v súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(13) Útočná vojna Ruska proti Ukrajine a jej dôsledky predstavujú pre Európsku úniu existenčnú výzvu. Komisia odporučila koordinovane aktivovať národnú únikovú doložku Paktu stability a rastu s cieľom podporiť úsilie EÚ o dosiahnutie rýchleho a výrazného zvýšenia výdavkov na obranu a tento návrh uvítala Európska rada 6. marca 2025. V nadväznosti na žiadosť Grécka z 29. apríla 2025 prijala Rada 8. júla 2025 na základe odporúčania Komisie odporúčanie, ktorým sa Grécku povoľuje odchýliť sa od odporúčaných maximálnych mier rastu čistých výdavkov a prekročiť ich ([12]).

(14) Na základe údajov, ktoré overil Eurostat ([13]), sa saldo verejných financií Grécka zvýšilo z deficitu vo výške 1,4 % HDP v roku 2023 na prebytok vo výške 1,3 % HDP v roku 2024, zatiaľ čo verejný dlh klesol zo 163,9 % HDP na konci roka 2023 na 153,6 % HDP na konci roka 2024. Podľa výpočtov Komisie tento vývoj zodpovedá miere rastu čistých výdavkov na úrovni - 0,3 % v roku 2024. Aj Grécko vo výročnej správe o pokroku z roku 2025 odhaduje rast čistých výdavkov v roku 2024 na úrovni - 0,3 %. Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky ([14]), ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, v roku 2024 reštriktívne, a to na úrovni 1,5 % HDP.

(15) Podľa výročnej správy o pokroku sa v makroekonomickom scenári, z ktorého vychádzajú rozpočtové projekcie Grécka, očakáva rast reálneho HDP na úrovni 2,3 % v roku 2025, zatiaľ čo inflácia podľa HICP by mala dosiahnuť 2,4 % v roku 2025. V prognóze Komisie z jari 2025 sa predpokladá nárast reálneho HDP o 2,3 % v roku 2025 a o 2,2 % v roku 2026, zatiaľ čo inflácia podľa HICP má byť na úrovni 2,8 % v roku 2025 a 2,3 % v roku 2026.

(16) Vo výročnej správe o pokroku sa očakáva, že prebytok verejných financií sa v roku 2025 zníži na 0,1 % HDP, zatiaľ čo pomer verejného dlhu k HDP sa na konci roka 2025 zníži na 145,7 %. Tento vývoj zodpovedá rastu čistých výdavkov na úrovni 4,5 % v roku 2025. Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá prebytok verejných financií v roku 2025 vo výške 0,7 % HDP. Zníženie prebytku v roku 2025 odzrkadľuje najmä plánované zníženie sadzby príspevku na sociálne zabezpečenie o 1 percentuálny bod a zvýšenie miezd vo verejnom sektore, ako aj nový balík opatrení v hodnote 0,5 % HDP, ktorý bol oznámený po uverejnení fiškálnych výsledkov za rok 2024, a to vrátane vrátenia jedného mesačného nájomného nájomníkom podliehajúc hranici príjmu, trvalej sociálnej dávky pre zraniteľné osoby a ročného zvýšenia štátneho rozpočtu na investície o 500 miliónov EUR. Podľa výpočtov Komisie tento vývoj zodpovedá rastu čistých výdavkov na úrovni 4,2 % v roku 2025. Rozdiel medzi saldom verejných financií, ktoré predpokladá Komisia, a tým, ktoré predpokladá Grécko, možno pripísať vyšším príspevkom na sociálne zabezpečenie a nižším výdavkom na mzdy, dôchodky a dávky sociálneho zabezpečenia predpokladaným v prognóze Komisie z jari 2025. To odráža zahrnutie nadmerných príspevkov na sociálne zabezpečenie, ako aj nedostatočného čerpania zaznamenaného v predchádzajúcich rokoch do tohtoročnej prognózy. Tieto vplyvy čiastočne kompenzujú nižšie príjmy z priamych daní, ktoré sa tiež predpokladajú v prognóze Komisie z jari 2025. Podľa odhadov Komisie sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky, ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, budú v roku 2025 expanzívne, a to na úrovni 0,8 % HDP. Pomer verejného dlhu k HDP sa má do konca roka 2025 znížiť na 146,6 %. V znížení pomeru dlhu k HDP v roku 2025 sa odráža najmä rast nominálneho HDP, ako aj predpokladaný rozpočtový prebytok.

([11]) Výročné správy o pokroku 2025 sú k dispozícii na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([12]) Odporúčanie Rady z 8. júla 2025, ktorým sa Grécku umožňuje odchýliť sa od maximálnych mier rastu čistých výdavkov stanovených Radou podľa nariadenia (EÚ) 2024/1263 (aktivácia národnej únikovej doložky) (Ú. v. EÚ C, C/2025/3965, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3965/oj).

([13]) Eurostat – Euro ukazovatele, 22.4.2025.

([14]) Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

(17) Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa očakáva, že z nenávratnej podpory („grantov“) z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa v roku 2025 budú financovať výdavky verejnej správy vo výške 1,7 % HDP v porovnaní s 1,0 % HDP v roku 2024. Výdavky financované z nenávratnej podpory v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti umožňujú realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby mali priamy vplyv na saldo verejných financií a verejný dlh Grécka.

(18) Výdavky verejnej správy na obranu v Grécku boli vo výške 2,7 % HDP v roku 2021, 2,6 % HDP v roku 2022 a 2,2 % HDP v roku 2023 ([15]). Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá, že výdavky na obranu budú v rokoch 2024 aj 2025 na úrovni 2,4 % HDP. Grécko odhaduje výdavky na obranu na úrovni 2,2 % HDP v roku 2024 a 2,3 % HDP v roku 2025. V porovnaní s rokom 2024 teda nedochádza ku žiadnej zmene. Obdobie aktivácie národnej únikovej doložky (v rokoch 2025 až 2028) umožňuje Grécku zmeniť priority verejných výdavkov alebo zvýšiť verejné príjmy tak, aby trvalo vyššie výdavky na obranu neohrozili fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte.

(19) Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá, že čisté výdavky v Grécku vzrastú v roku 2025 o 4,2 % a v rokoch 2024 a 2025 kumulatívne o 3,9 %. Na základe prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá, že rast čistých výdavkov Grécka v roku 2025 bude vyšší ako odporúčaná maximálna miera rastu, čo zodpovedá odchýlke ([16]) vo výške 0,2 % HDP v ročnom vyjadrení. Pri posudzovaní spoločne za roky 2024 a 2025 sa tiež predpokladá, že kumulatívna miera rastu čistých výdavkov bude nižšia ako odporúčaná maximálna miera rastu.

(20) Výročná správa o pokroku nezahŕňa rozpočtové projekcie na obdobie po roku 2025. Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2025 predpokladá, že prebytok verejných financií bude v roku 2026 na úrovni 1,4 % HDP. Zvýšenie prebytku v roku 2026 odzrkadľuje predovšetkým utlmený rast bežných výdavkov v porovnaní s rastom príjmov. Tento vývoj zodpovedá rastu čistých výdavkov na úrovni 3,1 % v roku 2026. Podľa odhadov Komisie sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky, ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, budú v roku 2026 expanzívne, a to na úrovni 0,8 % HDP. Komisia predpokladá, že pomer verejného dlhu k HDP sa do konca roka 2026 zníži na 140,6 %. V znížení pomeru dlhu k HDP v roku 2026 sa odráža najmä rast nominálneho HDP, ako aj dosiahnutie rozpočtových prebytkov.

Kľúčové výzvy v príslušných oblastiach politiky

(21) V rámci plánu obnovy a odolnosti sa vykonalo niekoľko dôležitých opatrení na zlepšenie dodržiavania daňových predpisov a výberu daní, ako napríklad reforma, na základe ktorej sa prepojili registračné pokladnice vybavené terminálmi na predajných miestach s informačnými systémami daňového úradu s cieľom bojovať proti daňovým únikom. Stále však existuje priestor na ďalšie opatrenia, najmä s cieľom zamerať sa na konkrétne odvetvia, ktoré sú náchylné na vysoké daňové úniky, ako je napríklad odvetvie palív. Opatrenia zahŕňajú dokončenie právneho rámca pre nástroj daňového úradu na monitorovanie hodnotového reťazca odvetvia palív, inštaláciu sledovacích zariadení na kontajnerových vozidlách a lodiach prepravujúcich palivo a zmenu kódexov súdnictva s cieľom uľahčiť účinnejšie presadzovanie právneho rámca. Okrem toho sa očakáva, že dokončenie prebiehajúcej organizačnej reformy colnej správy s cieľom centralizovať kontroly prinesie viac kontrol na mieste, ktoré budú cielenejšie.

(22) Grécko v rámci plánu obnovy a odolnosti prijíma opatrenia na dokončenie právnych kodifikácií kľúčových oblastí svojho daňového rámca vrátane zdaňovania príjmov, ciel, DPH, majetkových daní a výberu štátneho dlhu. Zjednodušený a koherentný daňový rámec by prispel k zvýšeniu transparentnosti gréckeho daňového systému a zníženiu nákladov podnikov na dodržiavanie predpisov. Tým by sa následne obmedzili faktory odrádzajúce od investovania, čo by mohlo prispieť k zníženiu stále vysokého nedostatku investícií. Je dôležité, aby po zavedení právnych kodifikácií zostal právny rámec stabilný a bol podporovaný rýchlym poskytovaním administratívnych usmernení podnikom a jednotlivým daňovníkom.

(23) Grécko naďalej prijímalo opatrenia na modernizáciu svojej verejnej správy, stále však existuje priestor na zvyšovanie efektívnosti. Významnou úpravou po roku 2010 sa rozsah verejnej správy a náklady na ňu do veľkej miery

([15]) Eurostat, štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy (COFOG). Vzhľadom na metodické rozdiely medzi definíciami COFOG a NATO sa výdavky na základe definície COFOG môžu líšiť od výdavkov na základe definície NATO.

([16]) Od roku 2026 sa tieto údaje uvedú na kontrolnom účte, ktorý je stanovený v článku 22 nariadenia (EÚ) 2024/1263.

zosúladili s priemerom EÚ. Mzdové náklady gréckeho verejného sektora zostali v roku 2024 vo všeobecnosti na stabilnej úrovni 10,3 % HDP, čo je v súlade s priemerom EÚ (10,2 % HDP). Na udržanie tohto stavu je kľúčové pokračovať v uplatňovaní jednotnej mzdovej tabuľky a zároveň zachovať súčasné úrovne počtu zamestnancov vrátane dočasných zamestnancov. Plán obnovy a odolnosti obsahuje opatrenia na zlepšenie účinnosti verejnej správy vrátane rámca viacúrovňového riadenia prijatého v roku 2023, ktorým by sa mala zlepšiť koordinácia medzi ústrednou, regionálnou a miestnou správou. Lepšia koordinácia sa však pravdepodobne prejaví až vtedy, keď bude tento rámec plne funkčný, najmä po tom, ako budú zavedené riadiace štruktúry, informačné systémy a právna kodifikácia, čím sa objasnia kompetencie regionálnej a miestnej správy (prijatie sa plánuje v roku 2025).

(24) Hoci sa dosiahol pokrok pri znižovaní objemu nesplácaných úverov, v oblasti spravodlivosti pretrvávajú viaceré výzvy. Značné oneskorenia, ktorým účastníci konania bežne čelia pri rozhodovaní ich sporov v rámci likvidácie v štádiu pred aukciou a po nej, sú oveľa dlhšie ako zákonom stanovené lehoty na vydanie rozhodnutia. Potenciálnych kupujúcich to odrádza od účasti na aukciách a vedie to k vysokému podielu neúspešných aukcií, čo oslabuje celkovú účinnosť rámca riešenia dlhov a znižuje skutočnú ponuku nehnuteľností. Oneskorenia tiež prehlbujú krízu v oblasti cenovej dostupnosti bývania, keďže mnoho voľných bytov je viazaných na procesy súvisiace s vymáhaním dlhov. Nedávno schválené procesné opatrenia treba doplniť o ďalšie zlepšenia s cieľom urýchliť rozhodovanie sporov pred aukciou a po nej, ako sú napríklad i) procesné zjednodušenia; ii) opatrenia na zabránenie neprimeranej koncentrácii súdnych sporov súvisiacich s vymáhaním v metropolitných oblastiach a iii) digitálna platforma na dosiahnutie rozhodujúceho pokroku, pokiaľ ide o vzdialené dátumy pojednávaní.

(25) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú realizovať do roku 2026. Očakáva sa, že tieto reformy a investície pomôžu účinne riešiť buď všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, alebo aspoň ich značnú časť. Vzhľadom na tento náročný časový rámec je nevyhnutné dokončiť účinné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, aby sa posilnila dlhodobá konkurencieschopnosť Grécka využitím zelenej a digitálnej transformácie a aby sa zároveň zabezpečila sociálna spravodlivosť. V oznámení Komisie NextGenerationEU – Cesta do roku 2026, ktoré bolo prijaté 4. júna 2025, sa objasňuje príslušný harmonogram ukončenia mechanizmu a členským štátom sa poskytujú usmernenia na maximalizáciu vykonávania do 31. augusta 2026 vrátane toho, ako ďalej zefektívniť ich plány obnovy a odolnosti, uvádzajú sa v ňom hlavné možnosti, ktoré treba zvážiť pri ich revízii, a zdôrazňuje sa význam dôkladného spoločného plánovania pred predložením posledných žiadostí o platbu v roku 2026. Grécko už dosiahlo pokrok pri vykonávaní reforiem a investícií vo svojom pláne obnovy a odolnosti. Ak má Grécko splniť záväzky plánu obnovy a odolnosti do augusta 2026, je nevyhnutné, aby urýchlilo realizáciu reforiem a investícií riešením relevantných výziev. Konkrétne výzvy, ktorým Grécko čelí, zahŕňajú: i) zdĺhavé súdne konania pri riešení právnych nárokov súvisiacich s postupmi verejného obstarávania, pri ktorých hrozia oneskorenia plánovaného dátumu dokončenia investícií naplánovaných na obdobie po auguste 2026; ii) pomalý prevod vlastníckych práv a iii) slabú koordináciu, najmä pokiaľ ide o investície a reformy v oblastiach politiky, ktoré prekračujú právomoci jedného ministerstva. Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonanie plánu obnovy a odolnosti, naďalej treba systematicky zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany.

(26) V Grécku sa urýchlilo vykonávanie programov politiky súdržnosti, ktoré zahŕňajú podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Fondu na spravodlivú transformáciu (FST), Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) a Kohézneho fondu (KF). Je dôležité pokračovať v úsilí o zabezpečenie rýchleho vykonávania týchto programov a zároveň maximalizovať ich vplyv v praxi. Grécko už v rámci svojich programov politiky súdržnosti prijíma opatrenia na podporu konkurencieschopnosti a rastu a zároveň na posilnenie sociálnej súdržnosti. Grécko zároveň naďalej čelí výzvam, pokiaľ ide o podporenie regionálnej konkurencieschopnosti, zvýšenie sociálnej odolnosti a posilnenie zabezpečenia dostupnosti vody prostredníctvom zaistenia primeraného hospodárenia s dažďovou vodou a dodržiavania predpisov v oblasti odpadových vôd, zlepšenie dostupnosti cenovo dostupného bývania a prístupu k nemu vrátane sociálneho bývania, a urýchlenie energetickej transformácie, a to aj prostredníctvom posilnenia uskladňovania energie, integrácie obnoviteľných zdrojov energie a regionálnej prepojiteľnosti. V súlade s článkom 18 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 ([17]) je Grécko povinné – v rámci preskúmania fondov politiky súdržnosti v polovici trvania– preskúmať každý program a zohľadniť pritom okrem

([17]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

iného výzvy identifikované v odporúčaniach pre Grécko na rok 2024. Návrhmi Komisie prijatými 1. apríla 2025 ([18]) sa predlžuje lehota na predloženie posúdenia výsledku preskúmania v polovici trvania pre každý program na obdobie po 31. marci 2025. Uvedené návrhy zároveň poskytujú flexibilitu s cieľom pomôcť urýchliť vykonávanie programov a zvýšiť stimuly pre členské štáty, aby pridelili zdroje politiky súdržnosti na päť strategických prioritných oblastí Únie, konkrétne na konkurencieschopnosť v oblasti strategických technológií, obranu, bývanie, odolnosť vodných zdrojov a energetickú transformáciu, a na investície do zručností v prioritných odvetviach, a to so zachovaním zamerania v rámci programov ESF+ na osoby v najzraniteľnejších situáciách.

(27) Platforma strategických technológií pre Európu (STEP) predstavuje príležitosť investovať do kľúčovej strategickej priority EÚ posilnením konkurencieschopnosti EÚ. STEP poskytuje finančné prostriedky prostredníctvom 11 existujúcich fondov EÚ. Členské štáty môžu prispieť aj do Programu InvestEU, ktorým sa podporujú investície do prioritných oblastí. Grécko by mohlo optimálne využiť tieto iniciatívy na podporu vývoja alebo výroby kritických technológií vrátane čistých technológií efektívne využívajúcich zdroje.

(28) Popri hospodárskych a sociálnych výzvach, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti a s využitím iných finančných prostriedkov EÚ, by Grécko malo účinne riešiť zostávajúce výzvy súvisiace s regulačným zaťažením, prekážkami vstupu na trhy s výrobkami a službami, roztrieštenosťou politiky v oblasti výskumu a so zdĺhavými súdnymi konaniami vrátane času potrebného na dokončenie procesov verejného obstarávania.

(29) Ako sa stanovuje v Kompase konkurencieschopnosti, všetky inštitúcie EÚ, národné aj miestne inštitúcie musia vynaložiť veľké úsilie na vytvorenie jednoduchších pravidiel a urýchlenie administratívnych postupov. Komisia stanovila ambiciózne ciele v oblasti zníženia administratívneho zaťaženia: aspoň o 25 % a v prípade MSP aspoň o 35 % a zriadila nové nástroje na dosiahnutie týchto cieľov vrátane systematického stresového testovania súboru právnych predpisov EÚ a posilneného dialógu so zainteresovanými stranami. Na to, aby Grécko splnilo túto ambíciu, musí takisto prijať opatrenia. Pri podnikaní v Grécku považuje 80 % podnikateľských subjektov zložitosť administratívnych postupov za problém pre ich spoločnosť ([19]). Ďalšie zníženie administratívneho a regulačného zaťaženia podnikov by prispelo k zvýšeniu konkurencieschopnosti Grécka. Napriek výraznému pokroku, ktorý sa dosiahol v oblasti digitalizácie verejných služieb realizáciou reforiem a investícií v rámci plánu obnovy a odolnosti Grécka, by pre Grécko bolo prínosom aj zefektívnenie a digitalizácia administratívnych procesov, najmä pokiaľ ide o povolenia a licencie. To zahŕňa väčšiu zodpovednosť verejnej správy, napríklad stanovením maximálnych lehôt spracovania a účinným presadzovaním prijatých iniciatív (napr. povolenia na nové projekty v oblasti obnoviteľných zdrojov energie), za ktoré sú zodpovedné miestne a regionálne správy a decentralizované orgány. Neúplné právne predpisy týkajúce sa udeľovania licencií v oblasti životného prostredia naďalej brzdia investície. Grécko napríklad ešte musí legislatívne upraviť podmienky, za ktorých možno udeľovať licencie na projekty obnoviteľných zdrojov energie s obmedzeným vplyvom na životné prostredie. V prípade väčšiny druhov činností sa očakáva aj úprava s cieľom aktivovať nižšiu environmentálnu klasifikáciu v obchodných parkoch. Právny rámec pre koncesné zmluvy týkajúce sa infraštruktúry na morskom pobreží (zákon č. 2971/2001), najmä v prípade priemyselných prístavov, neprispieva k investíciám. Navyše neúplné právne predpisy a nadmerné zaťaženie v procese udeľovania povolení sťažujú gréckym spoločnostiam zákonné vykonávanie činnosti podľa tohto rámca.

(30) Pre Grécko je prioritou preskúmanie a odstránenie veľkých prekážok, ktoré bránia vstupu odborných služieb na trh a vstupu nových subjektov na trhy s výrobkami. Ako vyplýva z indexov regulácie trhu s výrobkami za roky 2023 – 2024, Grécko má jedny z najvyšších prekážok vstupu na trh a podnikania v sektore služieb v EÚ. Niektoré prekážky pri zakladaní a prevádzkovaní maloobchodných predajní, ako napríklad postupy vydávania povolení, môžu brániť fungovaniu tohto sektora. Viaceré odborné služby v Grécku vrátane právnického povolania, povolania architekta či inžiniera podliehajú prísnejším regulačným požiadavkám v porovnaní s priemerom OECD. Grécko má napríklad vysoký počet činností vyhradených pre architektov a inžinierov a prísne obmedzenia týkajúce sa právnej formy v prípade právnikov. Pokiaľ ide o siete, Grécko k nim nedávno otvorilo prístup, ale podmienky pre cestnú dopravu a pevnú elektronickú komunikáciu zostávajú reštriktívne. Grécko dosahuje slabé výsledky aj v oblasti prekážok, ktoré bránia uľahčeniu obchodu, konkrétne pokiaľ ide o vykonávanie opatrení na zabezpečenie posúdenia a minimalizácie vplyvu novej a existujúcej regulácie na hospodársku súťaž a pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby verejné vlastníctvo nenarúšalo hospodársku súťaž, čo sú prekážky vstupu nových účastníkov na trhy s výrobkami.

([18]) Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/1058 a (EÚ) 2021/1056, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na riešenie strategických výziev v rámci strednodobého preskúmania – COM(2025) 123 final.

([19]) Postoje podnikov ku korupcii v EÚ (*„Businesses" attitudes towards corruption in the EU*), krátka správa, správa Eurobarometra (apríl 2024).

(31) Grécka politika v oblasti výskumu a financovanie výskumu boli dlho rozptýlené medzi viaceré ministerstvá, Helénsku nadáciu pre výskum a inovácie a regionálne orgány pre výskum a inovácie. Okrem toho, že dochádzalo ku častým zmenám, aj koordinácia medzi týmito orgánmi bola nedostatočná. Prístup k financovaniu výskumných činností sťažujú nadmerné administratívne požiadavky, pomalé postupy hodnotenia a vnímaná vysoká byrokratická záťaž. Pokiaľ ide o prístup k financovaniu, podiel rizikového kapitálu vyjadrený ako podiel HDP je v Grécku pod priemerom EÚ. Štátom podporované iniciatívy zaznamenali určitý úspech v oblasti mobilizácie investícií pre startupy, pričom plán obnovy a odolnosti sa využíva na financovanie programov na rozširovanie podnikov. Napriek týmto opatreniam by prínosom pre Grécko bolo dodatočné financovanie a stratégia v oblasti výskumu a inovácií na obdobie po skončení plánu obnovy a odolnosti s cieľom zlepšiť financovanie inovácií a podporiť jeho ekosystém výskumu a inovácií.

(32) Grécko dosiahlo pokrok, pokiaľ ide o zlepšovanie účinnosti a efektívnosti justičného systému, napríklad revíziou súdnej mapy v občianskoprávnom, trestnom a správnom súdnictve a digitalizáciou súdnych procesov. Dĺžka konania pred občianskym, trestným či správnym súdom je však stále jedna z najvyšších v EÚ a spôsobuje značnú nevyriešenú agendu, čo brzdí hospodársky rozvoj, zakladanie podnikov a investície. Tento problém je najakútnejší v oblasti vymáhania zmluvných a majetkových práv, rýchleho riešenia sporov, účinného dokončenia opatrení na presadzovanie, ako aj v oblasti vedenia konaní týkajúcich sa verejného obstarávania. Ďalšie úsilie sa zameriava na zefektívnenie priebehu občianskoprávnych a obchodných sporov zavedením procesných zlepšení na prvom a odvolacom stupni, ako aj v súvislosti s presadzovaním, ďalej na prijatie právnych predpisov na aktívnu podporu a rozšírenie využívania mechanizmov alternatívneho riešenia sporov, na ďalšie zrevidovanie právneho rámca organizácie súdov a postavenia sudcov a na pokračovanie v riešení nevybavenej agendy, ktorá má vplyv na rozhodovanie vo veciach týkajúcich sa verejného obstarávania.

(33) Napriek rastúcemu podielu energie z obnoviteľných zdrojov na celkovej výrobe elektriny je Grécko naďalej vo veľkej miere závislé od fosílnych palív. Veľkoobchodné ceny elektriny sú volatilné a naďalej sú vyššie ako priemer EÚ, čo je čiastočne v dôsledku vysokej miery závislosti výroby elektriny od zemného plynu. Kapitola REPowerEU v rámci plánu obnovy a odolnosti Grécka obsahuje niekoľko reforiem a investícií, a to vrátane zvýšenia uskladňovacej kapacity, od ktorých sa očakáva, že urýchlia dekarbonizáciu. Na zníženie závislosti Grécka od fosílnych palív sú však potrebné ďalšie opatrenia, napríklad prostredníctvom úpravy regulačného rámca s cieľom umožniť poskytovateľom uskladňovania energie s využitím batérií plnohodnotnú účasť na veľkoobchodných trhoch s energiou. Grécko eviduje značné dotácie na fosílne palivá, pričom do roku 2030 sa neplánuje žiadne postupné rušenie týchto dotácií. Z hľadiska postupného rušenia by sa za prioritu mohli považovať najmä dotácie na fosílne palivá, ktoré cielene neriešia energetickú chudobu ani skutočné obavy týkajúce sa energetickej bezpečnosti, čím brzdia proces elektrifikácie a nie sú nevyhnutné pre priemyselnú konkurencieschopnosť. V Grécku sú dotácie na fosílne palivá, ako napríklad na využívanie uhlia a koksu na priemyselné účely, ekonomicky neefektívne a udržiavajú závislosť od fosílnych palív. Pri postupnom rušení týchto dotácií by pre Grécko bolo prínosom zavedenie stimulov na dekarbonizáciu priemyslu a na riešenia šetrnejšie ku klíme v sektore dopravy. Elektrické siete v Grécku čelia kapacitným obmedzeniam, keďže do energetického mixu vstupuje viac energie z obnoviteľných zdrojov. Grécko má priestor na rozšírenie kapacity cezhraničných prepojení v záujme lepšieho prepojenia s vnútorným trhom s energiou. Hlavnou prekážkou však zostávajú zdĺhavé postupy udeľovania povolení pre infraštruktúru sústav. Grécko by tiež mohlo zintenzívniť spoluprácu so susednými krajinami s cieľom preskúmať možnosti lepšieho využívania existujúcich kapacít na obchodovanie s elektrinou. Existuje tiež priestor na zlepšenie kvality distribučných sietí, keďže straty elektriny, technickej aj netechnickej povahy, v sieti sú výrazne nad priemerom EÚ.

(34) Grécko má jeden z najstarších vozových parkov v EÚ, čo je hlavným dôvodom, prečo je grécky sektor dopravy jedným z hlavných zdrojov emisií CO_2 v krajine. Plán obnovy a odolnosti Grécka obsahuje niekoľko investícií na podporu elektromobility vrátane výmeny starých autobusov verejnej dopravy v Aténach a Solúne za elektrické autobusy. O iné opatrenia, ako je napríklad výmena starých taxíkov za elektrické, však trh neprejavil dostatočný záujem a pravidlá na stiahnutie zastaraných profesionálnych vozidiel sa riadne nepresadzujú. Pre Grécko by bolo prínosom vypracovanie komplexnej stratégie vrátane investičného plánu a reforiem na podporu zelenej a digitálnej transformácie sektora dopravy. Stratégia by sa týkala prechodu na čistejšie spôsoby dopravy vrátane rozšírenia využívania elektrických dopravných prostriedkov a zlepšenia verejnej dopravy tým, že sa zlepší jej prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím, zvýši sa kapacita mestskej verejnej dopravy a integrovaný online predaj cestovných lístkov sa rozšíri na medziregionálne autobusové spoje.

(35) Grécko sa zaviazalo investovať do železničnej infraštruktúry a bezpečnosti. V akčnom pláne v oblasti bezpečnosti železníc a v hlavnom pláne zavedenia Európskeho systému riadenia železničnej dopravy (ďalej len „ERTMS“) sa stanovujú opatrenia na modernizáciu gréckeho železničného systému. Plán obnovy a odolnosti Grécka obsahuje reformu s cieľom umožniť manažérovi železničnej infraštruktúry krajiny účinne prevádzkovať modernú železničnú

sieť a dokončiť investície do kľúčových bezpečnostných systémov a infraštruktúr. Grécku by mohli prospieť opatrenia na zabezpečenie dostatočných a stabilných zdrojov pre nového manažéra železničnej infraštruktúry, na uzavretie komplexnej zmluvy o výkonnosti a na urýchlenie zavádzania systému ERTMS v železničnej sieti s cieľom zvýšiť interoperabilitu, efektívnosť a bezpečnosť.

(36) Grécko je mimoriadne zraniteľné voči zmene klímy a súvisiacim extrémnym poveternostným javom, ako sú intenzívne suchá, povodne, lesné požiare a vlny horúčav. Zvyšujúca sa frekvencia a závažnosť týchto javov si vyžaduje nákladné rekonštrukčné práce a obnovu postihnutej infraštruktúry. Pre Grécko, ktoré má v súčasnosti jeden z najväčších nedostatkov v celkovom poistnom krytí pre prípad prírodných katastrof v EÚ, by bolo prospešné pokračovať v úsilí o štruktúrovaný prístup k financovaniu rizík katastrof a znížiť nedostatky v súkromnom poistnom krytí pre prípad prírodných katastrof, a to na základe nedávno zavedených opatrení. Vzhľadom na silnejúce suchá sú vodné zdroje Grécka čoraz vzácnejšie a viac znečistené, čo bude mať podľa očakávaní závažný vplyv na životné prostredie, hospodárstvo a zdravie ľudí. Odvetvie poľnohospodárstva je zďaleka najväčším spotrebiteľom vodných zdrojov. Hlavné výzvy pretrvávajú v oblasti čistenia komunálnych odpadových vôd, keďže miestni poskytovatelia vodohospodárskych služieb, ktorých prevádzkujú malé obce, nemajú finančné prostriedky ani administratívne a riadiace kapacity na uplatňovanie optimálnych riešení v oblasti hospodárenia s vodami založených na zásade „spotrebiteľ a znečisťovateľ platí“. Pre Grécko by preto bolo prínosom vypracovanie plánu na zabezpečenie odolnosti kritickej infraštruktúry proti zmene klímy vrátane riadenia zásobovania vodou a dopytu po vode. Konkrétne v oblasti hospodárenia s vodami by to zahŕňalo zlepšenie udržateľnosti prevádzky a investícií v oblasti vodohospodárskych sietí prostredníctvom podpory inštitucionálnej reformy zameranej na to, ako zlepšiť kapacity a zodpovednosti mestských vodárenských spoločností.

(37) Celková výkonnosť Grécka v oblasti zamestnanosti bola v posledných rokoch vysoká, čím sa znížil rozdiel v porovnaní s priemerom EÚ. Účasť žien na trhu práce je však stále veľmi nízka, čo vedie k tomu, že rozdiel v zamestnanosti žien a mužov je výrazne nad priemerom EÚ (18,8 percentuálneho bodu v Grécku v porovnaní s 10,0 percentuálneho bodu v EÚ v roku 2024). V Grécku je tiež značný podiel mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (14,2 %), pričom zraniteľné skupiny, napríklad osoby so zdravotným postihnutím, štátni príslušníci tretích krajín alebo Rómovia, čelia ťažkostiam pri prístupe na trh práce. Prostredníctvom podpory pružných foriem zamestnania, rozšírenia služieb starostlivosti o deti a zlepšenia pokrytia dlhodobej starostlivosti sa môžu vytvoriť základy pre vyššiu mieru zamestnanosti, najmä mladých ľudí, žien a zraniteľných skupín. Hoci sa zavádzajú strategické rámce a realizujú sa niektoré opatrenia, veľký podiel obyvateľstva je naďalej ohrozený chudobou, pričom účinnosť sociálnych transferov je pod priemerom EÚ a v posledných rokoch sa výrazne znižuje. Nenaplnené potreby zdravotnej starostlivosti, nízka úroveň poskytovania dlhodobej starostlivosti, vysoké náklady na bývanie a vysoká miera deprivácie zdôrazňujú potrebu silného systému sociálnej ochrany a ďalších opatrení v príslušných oblastiach politiky. Dostupnosť sociálnych a základných služieb je naďalej obmedzená a neúmerne postihuje marginalizované a vzdialené komunity.

(38) Popri hospodárskych a sociálnych výzvach, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti a s využitím iných finančných prostriedkov EÚ, čelí Grécko viacerým ďalším výzvam, ktoré sa týkajú vzdelávania. Účasť na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve vo veku od troch rokov do začiatku povinnej školskej dochádzky na prvom stupni je naďalej mimoriadne nízka. V roku 2019 (najnovšie údaje Eurostatu za Grécko) bolo Grécko na poslednom mieste spomedzi členských štátov EÚ, pokiaľ ide o mieru účasti, pričom monitorovanie pokroku sťažuje nedostatok aktuálnejších údajov. Najnovšie údaje EU-SILC ukazujú lepšie výsledky. Miera účasti na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve je v prípade detí mladších ako tri roky nižšia. V roku 2024 sa na vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve zúčastňovalo 28,8 % gréckych detí mladších ako tri roky (EÚ 39,3 %). Grécko sa vyzýva k zvýšeniu miery účasti detí mladších ako tri roky, aby do roku 2030 splnilo revidovaný barcelonský cieľ na úrovni 42,8 %. Táto miera je mimoriadne nízka v prípade detí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením. Zistilo sa, že lepší prístup k vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve v spojení s rozvojom zručností v ranom detstve má hmatateľné a dlhodobé prínosy, najmä pre znevýhodnené deti, a prispieva k podstatnému zlepšeniu výsledkov v oblasti vzdelávania a k rozvoju zručností neskôr v živote.

(39) Z najnovších výsledkov Programu OECD pre medzinárodné hodnotenie žiakov z roku 2022 vyplýva, že vysoký podiel 15-ročných gréckych žiakov nedosahuje minimálnu úroveň spôsobilosti v základných zručnostiach. Miera slabých výsledkov patrí medzi najvyššie v EÚ a od roku 2018 sa zvýšila vo všetkých sociálno-ekonomických triedach, čo poukazuje na štrukturálne problémy v oblasti kvality a spravodlivosti vzdelávacieho systému. Nízky podiel žiakov s najlepšími výsledkami v základných zručnostiach a tvorivom myslení môže viesť k obmedzenému okruhu talentov v oblasti inovácií v krajine a ovplyvniť jej konkurencieschopnosť. Veľmi nízka úroveň základných a digitálnych zručností mladých ľudí obmedzuje vyhliadky na rozvoj vyšších zručností a rekvalifikáciu a zvyšovanie kvalifikácie pracovnej sily. Účasť dospelých na odbornej príprave na úrovni 16,6 % je oveľa nižšia ako priemer EÚ a výrazne zaostáva za cieľom Grécka do roku 2030, ktorým je 40 %. Vzhľadom na obmedzenú účinnosť súčasných

mechanizmov prognózovania zručností a napriek nedávnemu zavedeniu pilotného nástroja na monitorovanie zručností pretrváva nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami. Nízka výkonnosť systému odborného vzdelávania a prípravy oslabuje úsilie o odstránenie veľkých rozdielov medzi dopytom na trhu práce po zručnostiach a zručnosťami podporovanými systémami vzdelávania a odbornej prípravy. Tieto výzvy, ktoré oslabujú výsledky Grécka v oblasti vzdelávania, môžu súvisieť s obmedzeným financovaním politík v oblasti vzdelávania, obmedzenou mierou autonómie škôl, ťažkosťami pri uplatňovaní učebných metód založených na kompetenciách a chýbajúcou kultúrou systematického hodnotenia napriek tomu, že sa v rokoch 2022 – 2023 zaviedol systém hodnotenia. Učitelia majú stále obmedzené kariérne vyhliadky, čo predstavuje jeden z faktorov, ktoré môžu obmedzovať kvalitu vzdelávania. Vyriešením týchto výziev by sa zároveň prispelo k podpore vzostupnej sociálnej konvergencie, čo je v súlade s analýzou jednotlivých krajín útvarov Komisie v druhej fáze rámca sociálnej konvergencie ([20]).

(40) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada v roku 2025 odporučila, aby členské štáty eurozóny prijali opatrenia na plnenie odporúčania týkajúceho sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2025, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti. V prípade Grécka odporúčania 2, 3 a 4 pomáhajú pri plnení prvého odporúčania pre eurozónu týkajúceho sa konkurencieschopnosti, zatiaľ čo odporúčania 4 a 5 napomáhajú plnenie druhého odporúčania pre eurozónu týkajúceho sa odolnosti a odporúčanie 1 pomáha plniť tretie odporúčanie pre eurozónu týkajúce sa makroekonomickej a finančnej stability stanovené v odporúčaní na rok 2025.

(41) Odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 premietnuté do odporúčaní 1, 2, 3 a 5 vychádzajú z hĺbkového preskúmania Komisie a jej záverov o existencii nerovnováh. Politiky uvedené v odporúčaní 1 pomáhajú riešiť zraniteľné miesta, ktoré súvisia s verejným dlhom, so zahraničnou pozíciou a s nesplácanými úvermi. Politiky uvedené v odporúčaniach 2, 3 a 5 podporujú zamestnanosť, konkurencieschopnosť a rast potenciálneho HDP a v dôsledku toho prispievajú aj k riešeniu zraniteľných miest súvisiacich s verejným dlhom a zahraničnou pozíciou. Odporúčania 1, 2, 3 a 5 prispievajú k riešeniu nerovnováh aj k plneniu odporúčania o hospodárskej politike eurozóny v súlade s odôvodnením 40,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Grécko v rokoch 2025 a 2026 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Posilniť celkové výdavky a pripravenosť v oblasti obrany a bezpečnosti a zároveň zabezpečiť udržateľnosť dlhovej služby v súlade so závermi Európskej rady zo 6. marca 2025. Dodržiavať maximálne miery rastu čistých výdavkov, ktoré odporučila Rada 21. januára 2025, a zároveň využiť povolenie podľa národnej únikovej doložky na vyššie výdavky na obranu. Pokračovať v úsilí o zlepšenie dodržiavania daňových predpisov, a to aj prostredníctvom ďalšej centralizácie a digitalizácie colných a daňových kontrol, a zlepšiť predvídateľnosť daňového systému. Ďalej zlepšovať efektívnosť a účinnosť verejnej správy úplným zavedením rámca viacúrovňového riadenia. Pokračovať v prebiehajúcom znižovaní objemu nesplácaných úverov, ktoré držia banky a správcovia úverov, urýchlením súdnych konaní súvisiacich s likvidáciou.

2. Vzhľadom na uplatniteľné lehoty na včasné dokončenie reforiem a investícií podľa nariadenia (EÚ) 2021/241 urýchliť vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU. Urýchliť vykonávanie programov politiky súdržnosti, (EFRR, FST, ESF+) vo vhodných prípadoch na základe príležitostí, ktoré ponúka preskúmanie v polovici trvania. V záujme zlepšovania konkurencieschopnosti optimálne využívať nástroje EÚ vrátane príležitostí, ktorý poskytuje Program InvestEU a Platforma strategických technológií pre Európu.

3. Zjednodušiť reguláciu, zlepšiť regulačné nástroje a znížiť administratívnu záťaž pre spoločnosti zefektívnením a digitalizáciou administratívnych procesov, dokončením regulačných rámcov pre udeľovanie licencií v oblasti životného prostredia a udeľovanie koncesných zmlúv v súvislosti s morským pobrežím. Preskúmať a odstrániť veľké prekážky, ktoré bránia vstupu odborných služieb na trh, ako aj vstupu nových subjektov na trhy s výrobkami. Zlepšiť riadenie národného systému výskumu, vývoja a inovácií znížením roztrieštenosti riadenia politiky a zdrojov financovania v oblasti výskumu a uľahčením prístupu k financovaniu pre startupy a scaleupy, a to aj rozvojom miestnych trhov so súkromným a rizikovým kapitálom prostredníctvom štátom podporovaných iniciatív na mobilizáciu investícií. Zjednodušiť súdne konania a skrátiť ich trvanie zrýchlením občianskoprávnych konaní, prijatím kódexu o mechanizmoch alternatívneho riešenia sporov, ďalšou revíziou kódexu sudcov a pokračovaním v úsilí o zrýchlenie súdneho riešenia sporov týkajúcich sa verejného obstarávania.

([20]) SWD(2025) 95 – *Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF)* [Analýza jednotlivých krajín týkajúca sa sociálnej konvergencie v súlade s rámcom sociálnej konvergencie vypracovaná v druhej fáze], 2025.

4. V záujme zníženia strát technickej a netechnickej povahy pracovať na riešeniach nefosílnej flexibility vrátane riadenia odberu a uskladňovania, ktoré prispejú k tomu, aby bola elektrina cenovo dostupnejšia, opätovne nastaviť dane z energie s cieľom stimulovať elektrifikáciu, prijať konkrétne opatrenia na postupné zrušenie dotácií na fosílne palivá, a to najmä v priemyselnom sektore, zvýšiť kapacitu elektrických sietí zefektívnením procesu udeľovania licencií pre nové prenosové siete a zlepšením kvality distribučnej siete. V záujme zlepšenia interoperability, efektívnosti a bezpečnosti urýchliť dekarbonizáciu sektora dopravy v rámci komplexnej stratégie prostredníctvom reforiem a investícií do prechodu na elektrickú mobilitu, modernizácie mestskej a medziregionálnej verejnej dopravy a zlepšenia železničnej infraštruktúry a prevádzky, a to aj uskutočnením potrebných krátkodobých organizačných reforiem a urýchleným zavedením Európskeho systému riadenia železničnej dopravy v železničnej sieti. Vypracovať plán v oblasti infraštruktúry odolnej proti zmene klímy vrátane zásobovania vodou, reformovať inštitucionálny rámec s cieľom zlepšiť kapacity a zodpovednosť miestnych poskytovateľov vodohospodárskych služieb a prijať opatrenia na zvýšenie súkromného poistného krytia škôd spôsobených prírodnými katastrofami.

5. Zvýšiť podiel žien a zraniteľných skupín, ktoré pracujú alebo si hľadajú prácu, a pomôcť väčšiemu počtu mladých ľudí nájsť si prácu, a to prostredníctvom podpory pružnejších foriem zamestnania, rozšírením formálneho vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, ako aj dlhodobej starostlivosti, posilnením aktívnych politík trhu práce a riešením nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami. Zlepšiť výsledky v oblasti vzdelávania posilnením kontinuálneho profesijného rozvoja učiteľov zameraného na prístupy založené na kompetenciách a zosúladením hodnotenia žiakov s týmito prístupmi, zlepšením autonómie škôl a rozšírením hodnotenia učiteľov. Riešiť chudobu a sociálne vylúčenie ďalším zvyšovaním účinnosti a efektívnosti systému sociálnej ochrany.

V Bruseli 8. júla 2025

Za Radu

predsedníčka

S. LOSE